

Jak 2
Votum/groet; Ps 8a; gebed; LB 836: 1, 2, 4; lezen Jak 2; WK 360; preek; LB 912: 1, 2, 5, 6; med + gem gebed; LB 422; zegen; collecte met muziek
Bergschenhoek 14.3.2021

Intro **dia**

Je doet het blijkbaar niet snel goed... Zo verzuchtte iemand uit de kring, waarmee ik deze preek voorbereidde. We spraken er over door. Alweer bleek mij, dat het lezen van de brief van Jakobus kan ontmoedigen. Ik doe mijn best om goed te leven, maar is het genoeg? Ook in Jakobus 2 staan weer pittige uitspraken. Vers 10 bijvoorbeeld: Je kunt de hele wet houden en maar op één punt de fout in gaan – maar dan blijf je tegenover de hele wet van God in gebreke. Of vers 26, het laatste vers uit Jakobus 2: *Zoals het lichaam dood is zonder de ziel, zo is ook geloof zonder daden dood*. Leeft mijn geloof dan wel, of is het eigenlijk gewoon dood? Het valt me tot nu toe steeds op in de gesprekken die ik heb over Jakobus. Het voelt aan alsof je onder druk word gezet. Het appelleert op een schuldgevoel: ik schiet tekort. Dat houdt mij bezig. Ik wil graag op zoek naar het bevrijdende van Jakobus. Omdat ik geloof dat altijd als de Bijbel open gaat er bevrijding wil klinken. Ook bij Jakobus. Hoe kan Jakobus motiveren? Ik denk dat het kan. Dat Jakobus met al zijn strengheid en directheid iets moois te zeggen heeft vandaag. Hij zoekt namelijk echtheid en waarachtigheid. Precies waar jij en ik vandaag ook naar kunnen zoeken. Een geloof dat echt is, dat leeft, niet schijnheilig is, of fake. Precies daarover heeft Jakobus veel te zeggen. Wat is dat, een levend geloof, en hoe ziet het eruit?

Een geloof dat leeft **dia**

Ja, dat is Jakobus' centrale zorg: een levend geloof. Daar dringt hij op aan, doet hij een appèl op. Een geloof dat leeft. Als een lichaam met een ziel. Een geloof met body dus. Geen lege huls of dode letter. Bij de manier waarop hij zijn appèl doet schuwt hij niet om te prikkelen, te confronteren zelfs. Ik vroeg het aan de leden van die kring: Werkt het wat jullie betreft om zo scherp als Jakobus te zijn, als je je punt wil maken? Daarover verschilden de meningen. De een zei: ik vind het niet zo motiverend en krijg er een unheimisch gevoel van. Iemand anders zei: ik heb het nodig, het triggert mij tot zelfreflectie en dat is soms wel eens goed.

De vraag is daarmee: Hoe scherp mag de Bijbel zijn voor jou? Jakobus snijdt een belangrijke zaak aan. Bepaald geen ondergeschikt puntje. Nee, het gaat om een vitaal, levensreddend geloof. De vitaliteit van het geloof van zijn lezers staat op het spel.

Blijkbaar ging er op dat vlak het een en ander mis. Jakobus is vermoedelijk de oudste brief uit de Bijbel. Geschreven in een tijd waarin de christelijke kerk nog in zijn kinderschoenen stond. Misschien dat het enthousiasme van het begin een beetje aan het wegebben was. Of dat de mensen erachter kwamen dat christen zijn niet bij iedereen in de omgeving op bijval kon rekenen. Het lijkt erop dat een sfeer ontstond van: mag het misschien allemaal wat minder, een beetje water bij de wijn, prijzen we onszelf niet uit de markt met onze manier van leven? Dat voorbeeld dat Jakobus noemt aan het begin van Jakobus 2 is misschien wel echt zo gebeurd. Een rijke tata uit de buurt wordt gefêteerd in een samenkomst, terwijl een arme sloeber achteraf ergens wordt neergezet. Kunnen we de upper class van onze stad niet beter een beetje te vriend houden?

Dus, wat als dit zo speelde bij de lezers van Jakobus' brief: liever de mensen pleasen dan leven in overeenstemming met Jezus. Het vlammetje dooft. En dat ziet Jakobus niet graag. Hij wil de vlam weer aanwakkeren. Als hij scherp is, als hij prikkelt of confronteert, dan is dat niet om de mensen een rotgevoel te geven, te ontmoedigen. Nee, hij wil het tegenovergestelde juist doen: aanmoedigen, motiveren. Kom op, lieve broers en zussen, streef naar een geloof dat leeft!

Practice what you preach **dia**

Zo voert Jakobus dus een pleidooi voor een geloof dat leeft! En ik vind dat hij daarmee een belangrijke stem in de Bijbel is. Nog steeds. En misschien kun je zelfs zeggen: juist nu in onze tijd. Hoe belangrijk vinden wij vandaag echtheid en waarachtigheid? Alles wat fake en nep is, wijzen we af, en terecht. Het is niet geloofwaardig. Wat is dan een *geloofwaardig* geloof? Je kunt er prima voor bij Jakobus in de leer...

Over geloof zijn best veel vragen ook. We komen een beetje uit de tijd waarin geloof vooral iets is dat zich afspeelt in je hoofd. Het gaat erom dat je de goede denkbeelden over God erop na houdt. Zeg maar: geloof als het aannemen van waarheden over God. En als die denkbeelden goed en Bijbels zijn, nou, dan zit je wel goed. Tja, leg daar eens Jakobus naast. Vers 19: *'U gelooft dat God de enige is? Daar doet u goed aan. Maar de demonen geloven dat ook en zij sidderen'*. Hoor je? Een geloof dat bestaat uit het aannemen van een aantal waarheden, is nog geen echt of een levend geloof.

Vandaag ligt meer de nadruk op geloven als gevoel. Geloven is dat ik mij veilig en geborgen voel bij God. Heel mooi, zou Jakobus zeggen, maar wat werkt dat uit? Vers 15-16: *'Als een broeder of zuster nauwelijks kleren heeft en elke dag eten tekort komt, en een van u zegt dan: Het ga je goed! Kleet je warm en eet smakelijk!, zonder de*

ander te voorzien van de eerste levensbehoeften – wat heeft dat voor zin?’ Fijn dat jij je veilig en geborgen voelt bij God, maar als je de ander in de kou laat staan – wat heb je er dan aan?

Dus vind ik het mooi en heel belangrijk hoe Jakobus de weg wijst tussen een geloof dat alleen waarheden aanneemt en een geloof dat alleen gaat om gevoel. *Practice what you preach*. Een van de opschriften die in die kring bedacht werden om boven Jakobus 2 te zetten. Een echt geloof is een geloof dat doet. Een levend geloof is een geloof dat zich bewijst in de praktijk. Een waarachtig geloof, een geloof dat vrij is van schijnheiligheid, is een geloof waarin woorden, waarheden en gevoel hand in hand gaan met daden. Zo bedoelt Jakobus het: *Zoals het lichaam dood is zonder de ziel, zo is het ook het geloof zonder daden dood*.

Leef als Jezus dia

Ik hoop inmiddels dat Jakobus steeds meer gaat motiveren. Maar toch, altijd als er een oproep wordt gedaan om je geloof te laten blijken in de praktijk, dan worden wij mensen in de kerk op de een of andere manier zenuwachtig. Ik ook. Altijd meteen knaagt de vraag: doe ik wel genoeg? Ik kan altijd meer doen. Wat wil Jakobus dan dat ik doe?

Nou, laten we eens kijken. In het begin van Jakobus 2 komt Jakobus met een real life voorbeeld. Een rijke gast wordt in de watten gelegd en een arme sloeber naar achteren gedirigeerd. *Broeders en zusters*, zegt Jakobus daarvan, *het geloof in Jezus Christus, onze glorierijke Heer, staat niet toe dat u mensen op hun uiterlijk beoordeelt*. Ik vond het mooi hoe de mensen in de kring zo’n beetje meteen het voorbeeld actueel maakten. Wij trekken misschien geen mensen meer voor in een kerkdienst, zeiden ze. Wij doen het vaak anders. Iemand met een hoge opleiding, een goede baan of bloeiend bedrijf ligt vaak beter in de markt dan iemand zonder. Iemand die actief is in de kerk krijgt meer krediet dan een randlid. En wij dachten dat Jakobus wel iets te zeggen had gehad over etnisch profileren, over omgaan met diversiteit of over de achterstelling van vrouwen of homo’s. *Broeders en zusters, het geloof in Jezus Christus, onze glorierijke Heer, staat niet toe dat u mensen beoordeelt op ras, op huidskleur, op sekse, of op seksuele voorkeur...*

Dat is het eerste waar Jakobus op wijst. En het tweede voorbeeld heeft te maken met iemand met lege handen wegsturen die hulp nodig heeft. Wat heeft dat voor zin, vraagt Jakobus? Goed doen met woorden, maar niet met daden. Deze twee dingen benadrukt Jakobus. Geen onderscheid maken tussen mensen op welke manier ook. En goed doen, niet alleen met woorden, maar ook met daden. Legt Jakobus daarmee de lat te hoog? Ik vraag het mij af. Mij inspireert het in ieder geval. Hier kan ik mee uit

de voeten, zonder een rotgevoel te krijgen. Daarin zie ik Jezus terug. Zo leefde Hij ook. Hij maakte geen onderscheid tussen mensen en deed goed met woorden en daden. Dat is wat Jakobus graag wil. Leven als Jezus. Naastenliefde zonder onderscheid en barmhartigheid in woord en daad. Zijn dat ook de twee dingen die horen bij jouw geloof?

Het gaat om overgave dia

Maar misschien zeg je nu wel: Ja, maar het blijft toch moeilijk. Het lukt me vaak niet. Of ik merk dat ik soms gewoon niet wil. Daarom vind ik het mooi dat Jakobus het voorbeeld noemt van Abraham. Kijk eens naar hem, zegt Jakobus, bij hem kun je als geen ander zien wat een levend geloof is: een geloof waarin, in Jakobus' eigen woorden, geloof en handelen hand in hand gaan.

Abraham dus. Hij moest zijn zoon offeren. Op deze zoon had hij 25 jaar gewacht en van hem hield hij intens. Toch ging hij. Wat denk je? Voelde dat goed voor Abraham? Voelde hij zich op dat moment veilig en geborgen bij God? Sloot het aan bij zijn denkbeelden over God, paste het bij datgene wat hij van God wist, een God die trouw is, liefdevol en doet wat Hij belooft... Nou, ik denk dat het stormde bij Abraham van binnen. Dat hij er niks in zag. Dat hij kapot ging onderweg naar Moria met Izak naast zich. Toch ging hij. Hij gaf zich over aan God. Hij wist het niet. Het voelde het niet goed. Maar toch ging hij. God gaat het goed maken. God brengt mij goed terecht. Vraag me niet hoe, maar het zal gebeuren.

Uitgerekend dit haalt Jakobus naar voren uit het leven van Abraham. Daar zie je wat geloven is. Een levend geloof. Voelt het altijd goed? Klopt het met wat jij over God weet? Nee, misschien niet. Maar ik geef me over aan deze God. Overgave. Dat zag je bij Abraham. Dat betekent geloven in God. Niet zomaar in het wilde weg dus wat doen en in actie komen. Alsof dat het belangrijkste is. Je zou bijna denken dat Jakobus dat zegt. Maar dat is dus niet zo. We hadden het erover in die kring. Doen begint heel diep. Hoe verhoud ik mij tot God, tot Jezus? Wie is Hij voor mij? Geloof ik echt in Hem als degene die mijn leven redt? Vertrouw ik Hem mijn leven toe? Kortom: geef ik me over aan deze God?

Lieve mensen, daar begint alle doen en alle handelen. Elk geloof dat leeft en dat echt is. Precies bij die vraag. Bij dat woord. Overgave. Mijn vraag voor jou is deze: Hoe doe jij dat, jezelf aan God overgeven?

Amen